

Ե. ՏԱՐԻ, ԹԻՄ 9, Օգոստոս 2022

ԳԱՆԱՏԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՍՐԲԱԶԱՆ ՀՕՐ ՊԱՏԳԱՄԸ

ՎԵՐԱՓՈԽՈՒԻՆՔ ՏԻՐԱՄՕՐ ՀԵՏ

Ս. Աստուածածնի Վերափոխման տօնն է:

Հինգ տաղաւար տօներէն չորրորդը: Տօնն է սուրբ Կոյս Մարիամի երկինք փոխադրութեան: Արևելեան և արևմտեան բոլոր հին եկեղեցիները պաշտամունքի մեծ յարգանք ունին Ս. Աստուածածնի հանդէպ և արժանավայել հանդիսութեամբ կը տօնեն Վերափոխման տօնը: Հայ եկեղեցին նոյնպէս բացառիկ յարգանք կ'ընծայէ Ս. Կոյս Մարիամին և քանի մը տօներ նուիրած է անոր:

Համաձայն եկեղեցական աղբիւրներու, մեր Տիրոջ և Փրկչին Յիսուս Քրիստոսի խաչելութենէն ետք, Ս. Կոյս Աստուածածին 15 տարի ապրեցաւ Երուսաղէմի մէջ, Յովհաննէս Առաքեալի խնամքին տակ. անոր երևցաւ Տիրոջ հրեշտակը և հաղորդեց մարմնով երկինք փոխադրուելու ատիկաը:

Այդ գիշեր, Տիրամայրը ասանդեց իր հոգին. առաքեալները անոր մարմինը մեծ հանդիսութեամբ ամփոփեցին Գեթսեմանիի ձորակին մէջ:

Յուդարկաւորութեան ներկայ չէր Ս. Բարթողիմէոս Առաքեալ: Աւելի ուշ հասնելով, Ս. Բարթողիմէոս

խնդրեց բանալ շիրինը, որպէսզի վերջին անգամ տեսնէ Տիրամայրը: Երբ բացին գերեզմանը, զայն պարապ գտան և հասկցան, որ ան փոխադրուած է երկինք՝ իր Միածին Որդիին քով:

Եթէ բանանք մեր Շարակնոցը, կը տեսնենք, որ մեր հայրապետները որքան գեղեցիկ բառերով կը նկարագրեն Ս. Աստուածածնի տիպարը: Անոնք Ս. Աստուածածնի մէջ ո՛չ միայն տիպար կինը կ'ուզեն ցոյց տալ, այլ նաև ու մանաւանդ՝ տիպար մայրը:

Այո՛, սուրբ կոյս Մարիամը մեր ժողովուրդի կեանքին մէջ դարձաւ մայրութեան ճշմարիտ ու վաւերական տիպարը՝ խորհրդանիշը: Այո, տօնը Ս. Աստուածածնի՝ տօնն է մայրութեան, տօնն է նաև հայ մայրերուն:

Տիրամայրը՝ Ս. Կոյս Մարիամը, մեծ յարգանքի ու մեծարանքի առարկան դարձաւ իր մաքրութեամբ, սրբութեամբ, աստուածպաշտութեամբ, ու մանաւանդ տիպար մայրութեամբ:

Նայեցէ՛ք մեր պատմութեան և պիտի տեսնէք, որ հայ մայրերը նմանեցան ու հետևեցան Ս. Կոյս Մարիամին, առողջ պահեցին մեր ընտանքիները, ու մանաւանդ մեր մեծ ընտանիքը՝ ՄԵՐ ԱԶԳԸ:

Այսօր, որևէ ժամանակէ աւելի, հայ մայրը պէտք ունի նմանելու Ս. Աստուածածնին: Իր տան մէջ, իր գաւակներուն պէտք է աւելին՝ նուիրուի, իր անհուն սիրով, իր սրբութեամբ ու նախանձախնդրութեամբ:

Այսօր, առաւել ևս պէտք ունինք Ս. Աստուածածնին դիմելու, որպէսզի բարեխօսէ իր Միածին Որդիին ու մեր Տիրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսին, մեր աղօթքներն ու աղաչանքները ընդունելու, մեր ցաւերը փարատելու, հիւանդութիւնները բժշկելու, մեղքերը սրբելու և մանաւանդ խաղաղութիւն ու արդարութիւն հաստատելու աշխարհի վրայ ...:

Եկէ՛ք, Ս. Կոյս Մարիամի օրինակով մենք ևս վերափոխուինք, բանանք մեր հոգիներն ու սրտերը՝ Տէրը ընդունելու և յաւիտեան Իր հետ ըլլալու:

Բարգէն Արքեպիսկոպոս Չարեան

ՄԻՋՆԱԴԱՐԵԱՆ ՆԵՐԲՈՂ՝ ՏԻՐԱՄՕՐ

Սրբուհի Մարիամ, անապական տաճար
Եւ կենարար բանին ծնող և մայր.
Օրհնեա՛լ ես դու ի կանայս,
Բերկրեալ տիրամայր և կո՛յս:

Անդաստան հոգևոր և համապայծառ ծաղիկ,
Որ ի հոգեհոս անձրևեն՝ հովանաւորեալ ի քեզ՝
Պտղաբերեցեր ի հօրե՛՛ յայտնեալ մարդկան.
Օրհնեա՛լ ես դու ի կանայս,
Բերկրեալ տիրամայր և կո՛յս:

Հաստատութիւն երկնի և երկրի,
Կենդանութեանց բաշխող,
Որ աստուածային լուսոյ ճառագայթիքս
Վայր իջեալ վերականգնեաց
գնախահայրն ի գլորմանէ.
Օրհնեա՛լ ես դու ի կանայս,
Բերկրեալ տիրամայր և կո՛յս:

Աստանօր երկինք ի յերկրի
Երևեցար և վեհագոյն քերովբէից,
Որ գերկնային զօրացն գտէրն
Ի գիրկս քո բարձեալ կրեցեր.
Օրհնեա՛լ ես դու ի կանայս,
Բերկրեալ տիրամայր և կո՛յս:

Կենացն փայտին հորդեզեր զմեզ ճանապարհ
Ի սրովբէափակ պաշտպանութենէ,
Եւ գրոցեղէն գտորն կապտեցեր.
Օրհնեա՛լ ես դու ի կանայս,
Բերկրեալ տիրամայր և կո՛յս:

Դուռն երկնից և էջք Աստուծոյ,
Խաղաղութեանց միջնորդ,
Որ գնախամօրն զԵայի բարձեր գերկունքս՝

Տիրացեալ մահուն.
Օրհնեա՛լ ես դու ի կանայս,
Բերկրեալ տիրամայր և կո՛յս:

Ուրախ լեր, բերկրեալդ, Տէր ընդ քեզ՝ ասելով
Եւ բազմութիւնք հոգեղինացն
Հրաշալի ձայնիւ երգէին քեզ,
Օրհնեա՛լ ես դու ի կանայս,
Բերկրեալ տիրամայր և կո՛յս:

Հիւթական, եղական անեղ բանին բնակարան,
Որ զհուրն աստուածութեան.
Յորովայնի քում ընկալար և ոչ բոցակիզար
Որպէս երբեմն գմորենին,
Այլ ծնար զաստուածըն բոլորից.
Օրհնեա՛լ ես դու ի կանայս,
Բերկրեալ տիրամայր և կո՛յս:

Խորհուրդ կենաց և փրկութեան,
Վերաթևող եղեր աշխարհի.
Երազապէս բարձրացուցեր զհողեղէնքս
ընդ յօղեղէնսըն
Ի բնակութիւնս հրեշտակաց.
Օրհնեա՛լ ես դու ի կանայս,
Բերկրեալ տիրամայր և կո՛յս:

Տո՛ք զփառքս ի բարձունքս
Թագաւորին յաիտենից,
Որ եկն և մարմնացաւ ի սուրբ կուսէն
Եւ փրկեաց զարարածքս ի մեղաց.
Օրհնեա՛լ ես դու ի կանայս,
Բերկրեալ տիրամայր և կո՛յս:

Սահակդուխտ Միւնեցի

951-1003

«ԾՆԱԻ ԿԱՏԱՐԵԼԱՊԷՍ Ի ՄԱՐԻԱՄԱՅ ՍՐԲՈՅ ԿՈՒՍԷՆ»

Սուրբ Կոյս Մարիամէն ծնունդը կ'ընդգրկէր Աստուածորդիին խոնարհ ծնունդը, ցոյց տալով թէ Աստուծմէ ծնած կատարեալ Աստուածը անարգութիւն չհամարեց ծնանիլ Սուրբ Կոյսէն, և իր ծնունդով գերազանցօրէն պատուեց և օրհնեց ու սրբեց մարդկային ծնունդները: Իսկ այդ գերահրաշ ծնունդին պատճառաւ Սուրբ Կոյսը «Աստուածածին» կը կոչուի, որովհետև սոսկ մարդ մը չէր իր ծնածը, այլ նոյնինքն փառաց Տէրը (Ա.Կր 2.8), և բոլորէն վեր եղող յաւիտ օրհնեալ Աստուածը (Հո 9.5):

Քրիստոսի յղութիւնն ու ծնունդը տեղի ունեցան Սուրբ Հոգիին ներգործութեամբ: Ասիկա երկու ճշմարտութիւններ կը բերէ մեզի.-

1.- Քրիստոս ծնաւ առանց մարդկային սերմի, առանց հօր:

2.- Սուրբ Հոգին Սուրբ Կոյսին արգանդը սրբեց և զայն յարդարեց իբրև տաղաւար Աստուծոյ բնակութեան, Հօրը զօրութեամբ և հովանաւորութեամբ ծնունդ տալու համար Բանին՝ Աստուածորդիին մարմինին:

Այս կապակցութեամբ հետաքրքրական է Յիսուսի ծնունդին կապուած դրուագին մէջ, երբ Մարիամի նշանածը՝ Յովսէփ կ'անդրադառնայ Մարիամի յղի ըլլալուն և կ'ուզէ լռելեայն արձակել զայն «Տիրոջ հրեշտակը տեսիլքի մը մէջ անոր կը յայտնէ Մարիամի գերբնական յղութեան մասին աստուածային ճշմարտութիւնը, սա՛ր բառերով. «Մի՛ վախնար, քու կինդ՝ Մարիամը քու քովդ առնելու, որովհետև անկէ ԾՆԱԾԸ Սուրբ Հոգիէն է» (Մտ 1.20): Թէ այս դէպքը ե՛րբ տեղի կ'ունենայ, Մարիամի յղութեան քանի՛ երորդ շաբթոն կամ ամսուն՝ չենք գիտեր «բայց յատկանշական է, որ հրեշտակը Մարիամի որովայնին մէջ կազմաւորուող երեխային համար չ'ըսեր «յղացուածը», այլ կ'ըսէ՝ «ԾՆԱԾԸ» (Յուն. το γέννηθέν), արգանդին պտուղը դիտելով իբրև արդէն կազմաւորուած մարդ:

Աւետարանէն առնուած շատ հետաքրքրական ուրիշ դրուագ մըն է հետևեալը: Քրիստոսի մայրը՝ Մարիամ, աստուածային աւետիսը ստանալէ և Սուրբ Հոգիով յղանալէ ետք այցելութեան կ'երթայ իր ազգականուհիին՝ Եղիսաբէթի, որ վեց ամսուան յղի էր, և որ ծնունդ պիտի տար Յովհաննէս Մկրտիչին: Արդ, հազիւ Մարիամ Եղիսաբէթի տունը կը մտնէ և իր ողջոյնը կու տայ անոր, ահա Եղիսաբէթի արգանդին մէջ «մանուկը», այսինքն ապագայ մկրտիչը ցնծութեամբ կը շարժի, և Եղիսաբէթ կ'ըսէ. «Երբ ողջոյնդ լսեցի, երեխաս [=մանուկս] ուրախութեամբ շարժեցաւ որովայնիս մէջ» (Դկ 1.41«44): Այստեղ ևս յատկանշական է, որ Եղիսաբէթ իր արգանդին պտուղը արդէն «ՄԱՆՈՒԿ» կը կոչէ, ինչպէս մե՛նք կ'ընենք, զայն նկատելով ո՛չ թէ բջիջներու անորոշ զանգուած մը, այլ՝ թանկագին կեանք մը, որ իր խորհրդաւոր և սքանչելի նախապատրաստութիւնը կ'ապրի:

Մերժել կամ ուրանալ մարդեղութիւնը և Քրիստոսի ճշմարիտ մարմինը, կը նշանակէ մերժել կամ ուրանալ մեր փրկութիւնը:

Արդարև, Քրիստոս ինչպէս մեր մեղանշական բնութիւնը պիտի սրբէր սկզբնական մեղքէն, առանց ինք այդ բնութիւնը առնելու: Ինչպէս պիտի կրնար մեր մեղքերը սրբել իր մկրտութեամբ, եթէ չունէր մարմին մը որ Յորդանանի մէջ լուացուեցաւ Յովհաննէսի ձեռքով: Եթէ մարմին չառաւ, ինչպէս կրնար իր մարմինին մէջ սպաննել մեղքը: Ինչպէս իր արիւնը փրկանք պիտի տար բոլոր մարդոց փոխարէն, եթէ ճշմարիտ մարմին եւ արիւն չունէր: Եթէ չունէր մարմին մը որ մահկանացու ըլլար, ի՞նչ պէտք պիտի կարենար խաչուիլ և մեր բոլորին փոխարէն մահը ճաշակել, մեր մահուան դատապարտութիւնը ինք կրելու համար:

Իսկ եթէ ուրանանք Քրիստոսի մահը և յարութիւնը, կը նշանակէ՝ թէ փրկուած չենք, և ենթակայ կը մնանք մահուան դատապարտութեան:

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆ

ԳԼՈՒԽ 20

- Մշակներու առակը (Մտ 20. 1-16)
- Կրկին կանխասացութիւն (Մտ 20. 17-19)
- Յակոբոսի և Յովհաննէսի մօր խնդրանքը (Մտ 20. 20-28)
- Երիքովի երկու կոյրերուն բժշկութիւնը (Մտ 20. 29-34)

ԿՈՉԻՆ ԸՆԴԱՌԱՋ՝ ՍԻՐՈՅ ՊԱՏԱՄԵԱՆ (Մտ 20:29-34)

Այս դրուագին մէջ ականատես կ'ըլլանք երկու մարդոց, որոնք իրենց ճանապարհին գտան ցանկալի հրաշքը: Այս դրուագը կը պատկերէ հոգիի և միտքի դիրքորոշում մը, որուն առջև կը բացուի Աստուծոյ ամենաթանկ նուէրը: Երկու կոյրեր կը սպասէին, և երբ հասաւ առիթը, անոնք բռնեցին զայն զոյգ ձեռքերով: Անկասկած, անոնք լսած էին Յիսուսի զօրութեան մասին, որ անպայմանօրէն ի գործ պիտի դրուէր իրենց համար ևս: Յիսուս այնտեղէն կ'անցնէր և երբ առիթը հանդիսացաւ, անոնք առիթը չփախցուցին:

Կեանքի մէջ մեծ բաներ կան, զորս այդ պահուն պէտք է ընել, այլապէս երբեք չեն իրագործուիր: Մեծ որոշումները կը կայացուին այն պահուն, կամ ալ՝ երբեք: Գործելու պահը շուտ անցեալ կը դառնայ, որոշելու մղումը շուտ կը մշուշոտի: Յիշենք Գործք Առաքելոց գիրքին մէջ Պօղոս առաքելի ճառը Արիսպագոսի մէջ, ուր գտնուեցան ոմանք, որոնք, երբ լսեցին մեռելներու յարութեան մասին, ծաղրի ենթարկեցին. ոմանք ալ ըսին. «Ուրիշ անգամ մըն ալ քեզմէ լսեցինք այդ մասին» (Գծ 17.32): Այդպէս ալ պահը կորսնցուցին:

Այս երկու կոյրերը անտեղիտալի էին: Պաղեստինի մէջ այսպիսի սովորութիւն մը կար՝ ռաբբին փողոցով անցնելու ժամանակ կ'ուսուցանէր, և վստահաբար նման առիթով մարդիկ չէին կրնար լսել Յիսուսի ըսածները և կը սաստէին զանոնք, բայց անոնք կը շարունակէին աղաղակել, որովհետև անոնց համար կենսական էր իրենց պահանջքը՝ իրենց տեսողութեան վերականգնումը:

Այս կոյրերուն հաւատքը թէն անկատար էր, բայց անոնք շարժեցան իրենց ունեցած հաւատքին համաձայն, Յիսուսին դիմելով՝ Տէր, Դաւիթի Որդի: Այս արտայայտութիւնը կը նշանակէր Մեսիա, բայց միաժամանակ կը նշանակէր արքայական կամ երկրաւոր զօրութիւն ունեցող անձնաւորութիւն: Անոնց ունեցածը, այո՛, անկատար հաւատք էր, բայց Յիսուս ընդունեց:

Այս կոյրերը չվախցան ներկայացնելու մեծ պահանջ մը: Անոնք մուրացիկներ էին, բայց անոնց խնդրածը դրամ չէր, այլ միայն տեսողութիւն:

Այս երկու կոյրերը երախտագէտ էին: Երբ ստացան ցանկալին, անոնք չհեռացան ու չմոռցան ինչ եղաւ իրենց համար, այլ հետևեցան Յիսուսին: Մեր կեանքերուն մէջ, շատերս ստանալով հոգևոր կամ նիւթական աջակցութիւն, յաճախ կը մոռնանք նոյնիսկ շնորհակալութիւն յայտնել: Երախտամոռութիւնը մեղքերէն մեծագոյնն է: Երիքովի կոյրերը ստացան իրենց տեսողութիւնը Յիսուսի կողմէ և յայտնեցին իրենց երախտարժան հաւատարմութիւնը:

Ճիշդ է, մենք երբեք ալ վարձահատոյց չենք կրնար ըլլալ Աստուծոյ, այն բոլոր բաներուն համար, որ ստացեր ենք, բայց մենք միշտ ալ կրնանք երախտագէտ ըլլալ Աստուծոյ, չէ՛...